Aº. 1861. Nº. 15.

DONDERDAG 17 JANUARIJ.

UTRECHTSCHE PROVINCIALE EN STADS-COURANT

Algemeen Advertentie-Blad.

Bij deze COURANT behoort een BIJVOEGSEL.

Watersnood.

Ofschoon voor 't oogenblik het gevaar is geweken, en de strenge vorst de magt van het water eene wijle heeft beteugeld, kan de dooi spoedig die sterke banden te niet doen. Door nieuwen aanvoer van water zullen de ijsmassa's dan in beweging komen, en zal het water, van zijn kluisters ontslagen, met vernieuwd geweld de schotsen en schollen aanvoeren, er de dijken mede beuken en met grootere onheilen ons nog bedreigen, dan wij reeds over eene groote streek zagen gebragt.

In dien toestand moeten wij er op blijven aandringen, dat de liefdadigheid niet verflaauwe, en meenen wij ook van onze zijde in het ontvangen van giften voor de noodlijdenden door den watersnood te moeten voortgaan.

Sinds gister, toen wij in 't geheel *f* 2049,40^{5} hadden ontvangen, werd nog aan ons bureau bezorgd:

Door tusschenkomst van den heer *Frankenhuysen* te Montfoort, van verschillenden *f* 125,26^{5}, Van O. twee hemden, A. N. een pak kleêren en *f* 1, N. N. te Veenendaal *f* 20, W. B. *f* 5, M. D. een mandje met kindergoed. Totaal *f* 151,26^{5}, met gister *f* 1529,97.

ZUILICHEM.

Th. S. *f* 25, met het vroeger vermelde *f* 93,86^{5}.

NOTIFICATIE.

De Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht,

Voorzieningen willende nemen tot het doen opmaken der lijsten van de hoogst aangeslagenen in 's Rijks belastingen, ter benoeming van leden der Eerste Kamer van de Staten-generaal;

Gelet op de artikelen 72 en 73 der wet van 4 Julij 1850 (Staatsblad no. 37), regelende het kiesregt, enz.,

Noodigen de inwoners van dit gewest uit, om, bijaldien zij elders in 's Rijks directe belastingen zijn aangeslagen, daarvan vóór den 1. April 1861 te doen blijken.

En zal deze op de gewone wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

Utrecht, den 10. Jan. 1861.

De Gedeputeerde Staten voornoemd,
VAN DOORN, *Voorz.*
C. W. MOORREES, *Griffier.*

H. L. Buisman, weduwe van den Commissaris der Loodsen *A. J. Struyk*, wordt opgeroepen om zich te vervoegen ter Stedelijke Secretarie tot het ontvangen eener ten hare behoeve ingekomen beschikking.

Utrecht, den 11. Jan. 1861.

De Secretaris der stad Utrecht,
H. G. ROMER.

UTRECHT, Donderdag 17 Januarij.

Wij hebben gister gewaagd van versterking door Engeland van zijne krijgs- en zeemagt in de Middel. zee, van zamentrekking van Russische, Oostenrijksche en Turksche troepen, en 't is bekend, dat de zaken in Italie en Duitschland de vrees hebben doen ontstaan, dat aan de Po en de Eider weder het oorlogsvuur zal ontbranden. 't Ergste ware, als de goede verstandhouding tusschen de Westmagten werkelijk gevaar liep. 't Laatste is echter 't geval niet. Over Italie is men het tusschen Parijs en Londen meer eens dan voor kort, en het hof der Tuilerien heeft in de zaak van Syrie te kennen gegeven, dat het de Fransche troepen zou terugroepen, onder de voorwaarde, ze dadelijk weder te kunnen terugzenden, als er op nieuw moeijelijkheden ontstonden. Met die nadere overeenstemming tusschen de Westmagten verliest de vrees voor oorlog in 't voorjaar zijn voornaamsten grondslag; alle mogendheden verlangen den vrede, omdat zij te zwak en te geldeloos zijn, om krijg te voeren. Zelfs de Italiaansche regering doet alles, om een oorlog te voorkomen. Hoe men ook de proklamatie van prins *Carignan* aan de Napolitanen wil opnemen, graaf *Cavour* heeft generaal *Turr* naar *Garibaldi* gezonden, om te trachten dezen van zijn plan van den lente-veldtogt af te brengen; slaagt deze niet in zijne zending, dan hoopt *Cavour* toch wel den krijg te zullen kunnen voorkomen. Hoezeer dus Oostenrijk en Turkije onder den last der binnen- en buitenlandsche moeijelijkheden staan te waggelen, kan men voor 't oogenblik met nog meer grond op het behoud van den vrede dan op het uitbarsten van den oorlog in dit jaar rekenen.

Gaëta hoopt men, dat weldra zal gevallen zijn. De Fransche vloot heeft reeds voor een deel de reede verlaten. Nu verklaren Rusland en Spanje wel de blokkade niet te zullen erkennen, als de fransche vloot is vertrokken, maar 't is niet denkelijk, dat deze de bescherming van koning *Frans* verder zullen drijven, dan bij woorden, en als de ex-koning de vesting niet wil overgeven, den aanval van de zeezijde zullen willen beletten. Het beleg is zoover gevorderd, dat generaal *Cialdini* binnen enkele dagen bres denkt te kunnen schieten.

Hoezeer de betrekking tusschen Denemarken en Duitschland zeer gespannen is, gelooft men niet, dat de Duitsche hoven de zaak te ver zullen drijven; ze hebben met Hessen en het voorstel van den keurvorst, om de deelneming aan de nationale Duitsche vereeniging door den Bondsdag te doen verbieden, genoeg te doen, en kunnen tegenover Hongarije en Italie de eischen der Duitsche nationale gevoelens niet te hoog opvoeren.

Om in de geldbehoeften te voorzien, heeft Frankrijk tegenover Spanje eene vordering opgerakeld, wegens den veldtogt van Trocadero in 1823; Spanje stelt daartegen eene vordering, loopende van den tijd van 't eerste keizerrijk. Deze zaak zal dus wel geene gevolgen hebben. — Voor Spanje is van eenig gewigt het gelijktijdig overlijden op den 13. van den graaf en de gravin *de Montemolin*; deze was de pretendent tot de Spaansche kroon, en zijne legitime regten gaan op *Don Juan* over. Deze heeft nu het liberalisme als leuze gekozen, en wil zelfs in Spanje volledige vrijheid van geweten. Zullen nu de geestelijken en Karlisten zulk een man als hun partijhoofd aannemen, daardoor hun verleden verloochenen, of de legitimistische beginselen prijs geven?

Men zegt dat Engeland weder moeijelijkheden wil in den weg brengen tegen de Suez-doorgraving. — Uit Noord-Amerika luiden de berigten, dat de partij van verzet tegen de scheuring in krachten toeneemt, en zelfs bij den president *Buchanan* in invloed wint.

De sinds gisteren ontvangen **telegrafische depeches** laten wij hieronder volgen:

Rome, Dingsdag. Het korps diplomatiek en de nuntius zijn heden morgen naar Gaeta vertrokken om koning *Frans* op zijn geboortedag geluk te wenschen.

Madrid, Woensdag. De prins der Asturiën is buiten gevaar.

Turijn, Woensdag. Eergisteren heeft prins *Carignan* te Napels eene proklamatie uitgevaardigd, waarin hij verklaart, gekomen te zijn om het werk der hereeniging van de verschillende deelen van Italie te bevorderen en om de openbare orde te handhaven. Het goevernement dat hij vertegenwoordigt, zal de kerk en de geestelijkheid eerbiedigen, mits deze laatste zich onderwerpe aan de wetten des lands. De proklamatie zegt wijders onderscheidene administratieve hervormingen toe, en besluit met de hoop te uiten, dat Gaeta spoedig aan koning *Frans* zal zijn ontweldigd, *waarna de Napolitaansche provincien ongetwijfeld bereid zullen bevonden worden om alles ten offer te brengen voor de eenheid van Italie.*

Londen, Woensdag. Met de *Jura* ontvangen wij berigten uit Nieuw-York dd. 3 Jan. President *Buchanan* heeft de vorderingen der gekommitteerden van Noord-Carolina verworpen, en hun verwittigd, dat hij de belastingen zal doen innen, de wetten uitvoeren en het bondseigendom verdedigen met alle ten zijnen dienste staande middelen. Twee oorlogsbodems zullen naar Charleston worden gezonden. Het gerucht zegt, dat alle belangrijke havens van het Zuiden onmiddellijk versterkingen zullen erlangen. De heer *Macintire* van Nieuw York is benoemd tot ontvanger der haven te Charleston. Men zegt, dat de aan den Bond behoorende fortifikatien en tuighuizen in Noord-Carolina en Georgie door de ontevredenen zijn bemagtigd, en dat de oorlogstoebereidselen in Zuid-Carolina worden voortgezet.

Uit Konstantinopel dd. 9 wordt gemeld, dat het goevernement berigt heeft ontvangen, dat er weldra nog 5 met ammunitie beladen voor den Donau bestemde vaartuigen zullen aankomen. De Russische en Oostenrijksche legatien hebben te dezer zake nadrukkelijke nota's aan de Porte gerigt.

Marseille, Woensdag. Volgens berigten uit Konstantinopel, dd. 9 dezer, heeft de Porte aan Frankrijk en Engeland eene schadevergoeding betaald wegens het gebeurde te Djedda.

Het berigt dat de nieuwe leening kans van slagen had, heeft het vertrouwen in den handel verlevendigd en een aantal faillissementen voorkomen, die op het punt waren plaats te hebben.

Oostenrijk heeft de Porte verzocht om de Hongaarsche en andere politieke zendelingen, die de Donau-vorstendommen in gisting brengen, in hechtenis te nemen. Onder anderen moet *Klapka* zich aldaar bevinden.

De Europesche kommissie te Damascus is door de inlandsche bevolking beschimpt en zelfs door de vrouwen met bedreigingen overladen. Het rapport van den Engelschen kommissaris luidt, dat de Christenen nog altijd aan zeer dreigende gevaren zijn blootgesteld.

Volgens berigten uit Rome van den 13., heeft generaal *Goyon* aan mgr. *de Mérode*, den minister van oorlog, om opheldering gevraagd betreffende zekere buitengewone bewegingen van pauselijke troepen naar de Napelsche grenzen. Monsgr. *de Mérode* heeft geweigerd daarop te antwoorden, waarna generaal *Goyon* onmiddelijk daaromtrent berigt naar Parijs heeft gezonden.

Londen, heden, Donderdag.

De *Times* zegt, dat Denemarken niet zonder krachtigen steun zal gelaten worden. Het beginsel van niet-tusschenkomst zal ook voor het geschil tusschen Holstein en Denemarken worden gehandhaafd, maar drie mogendheden zullen er voor waken, dat Denemarken niet overweldigd en onderdrukt worde.

Parijs, heden, Donderdag.

De *Moniteur* zegt, dat het zenden van een eskader naar Gaeta ten doel had, een wreedelijk beproefd vorst een bewijs van sympathie te geven. Getrouw aan het beginsel van non-interventie, had de keizer nooit het voornemen een werkzaam aandeel aan den strijd te nemen. Wierd de demonstratie nu voortgezet, dan zou zij van karakter veranderen, en een aanmoediging tot verzet, een materieele ondersteuning worden. Het is van belang den bestaanden toestand te doen ophouden. Men kon niet voortdurend eene worsteling blijven aanzien, die slechts moest uitloopen op meerder bloedvergieten. Op raad van Frankrijk zijn de vijandelijkheden tot den 19. gestaakt. De vice-admiraal *de Tinan* vertrekt heden van voor Gaeta.

— Z. M. heeft benoemd tot prok. bij de arrond. regtbank te Breda mr. *A. C. D. Pels Rijcken*, adv.

— De minister van buitenl. zaken heeft bekend gemaakt, dat op verschillende tijdstippen bij zijn departement zijn ontvangen, ten behoeve der Christenen in Syrie, de som van *f* 12,997,05.

---

*— Aan de leden der Tweede Kamer is een wets-ontwerp rondgedeeld, betreffende het regt van zegel voor zooveel aangaat het handelspapier, waarbij, volgens de mem. v. toel., bepalingen worden voorgesteld, die het gebruik van gezegeld papier zoo weinig bezwarend maken, dat met grond mag worden verwacht, dat ongezegeld handelspapier niet meer zal voorkomen.

---

*— De kamer van koophandel alhier heeft een adres gezonden aan Z. Exc. den Minister van Financien, waarbij op de afschaffing, en zoo niet, op vereenvoudiging en vermindering van de belasting op het regt van patent wordt aangedrongen.

---

*— Men meldt ons:

»Bij aanschrijving van den minister van oorlog is bepaald, dat aan officieren, ook tot het aangaan van een huwelijk, gedurende de oefeningen der miliciens van 1 April tot 1 Oktober 1861, *niet langer* dan 14 dagen verlof mag toegestaan worden."

---

*— Kwart voor 7 ure is er hier bij den bakker *Willemsnef* buiten de Tolsteegbarrière brand ontstaan, die door behulp van een spuit spoedig was gebluscht. De schutterij en de aan de brandweer verbonden heeren waren dadelijk op de plaats aanwezig.

— Te Scheveningen is Dingsdag de korenmolen *de Vriendschap* afgebrand. Z. M. de koning was er met zijne adjudanten spoedig aanwezig, terwijl alle autoriteiten in de weer waren. — Bij Rotterdam is Dingsdag morgen eene boerderij afgebrand, waarbij ook eenig vee is omgekomen.

— De centrale kommissie te Leiden voor de oprigting eener sterrewacht aldaar, heeft bekend gemaakt, dat zij het bij haar ontvangen bedrag van *f* 25,708 in 's rijks schatkist heeft gestort.

*— Mogten wij gister berigten, dat de treinkompanjie alhier ter vervoer van brood en levensmiddelen voor de noodlijdenden door den watersnood is beschikbaar gesteld, en worden daardoor thans zoowel naar Bommel als naar Gorkum brood en goederen vervoerd, wij vernemen met genoegen, dat voor een paar dagen door generaal-maj. *v. Mulken*, bevelhebber der 4 militaire afdeeling, de order is gezonden, om het bataljon mineurs en sapeurs beschikbaar te houden, om, in afwachting van nader bevel, zich naar de plaatsen des gevaars voor overstrooming te begeven. Wij juichen dien maatregel zeer toe; het leger kost den staat millioenen schats, dat is eene nuttige uitgaaf. Toch biedt zich de gelegenheid gelukkig weinig aan, dat men het leger tegen den buitenlandschen vijand behoeft te bezigen. Er is daarentegen telkens in Nederland strijd te voeren met een magtigen vijand, het water, waarbij hulp van krachtige handen dikwijls zeer te stade zou komen, en waartegen zeker onze wakkere soldaten, onze ijverige officieren, zooveel dit kan, gaarne ook hunne krachten zouden willen beproeven. Wij verwijzen in deze ook naar het hieronder staande ingezonden stukje van den heer *v. Lennep.*

Nog vernemen wij, dat van hoogerhand bevel is ontvangen, om de forten te Jutphaas, bij het Vossegat en op de Bildstraat in gereedheid te brengen, om, bij eventuele nieuwe doorbraken, door de ongelukkigen, die have en goed verliezen, betrokken te kunnen worden.

De toevoer van allerlei naar de noodlijdende streken blijft over onze stad steeds zoo groot, vooral ook uit Amsterdam, dat buiten de treinkompanjie steeds partikuliere vrachters mede moeten werkzaam blijven.

Te 's Hage is reeds door de beide kommissien uit de burgerij *f* 25,000 ontvangen. Op eene diakonieschool in de residentie werd nog *f* 25,80 gekollekteerd. Dat waren wel penningskes der behoeftigen! Voor het militair koncert van den heer *Dunckler* zijn door den koning en de koningin 150 kaarten genomen. — De komm. te Amsterdam meldt, dat zij gister reeds *f* 47,764 had ontvangen voor den watersnood.

40 Jonge dames te Rotterdam hebben zich vereenigd tot het vervaardigen van kleederen voor de noodlijdenden. Bij de eerste bijeenkomst bragten zij geld bijeen tot het aankoopen van grondstoffen en bleek het, dat zij daartoe *f* 1060 hadden gestort. Deze dames hebben aan hare schoone vereeniging den naam van *de Bij* gegeven.

Aan de kommissie voor eene verloting voor den watersnood te Amersfoort heeft H. M. de koningin eene fraaije pendule gezonden.

Te Rotterdam maakte men bij de sterkte van het ijs toebereidselen voor het leggen van de groote brug, waarbij tevens de zoogenaamde kermis op het Maasijs begint.

Te Breda is bijeengebragt *f* 1227,— in geld en *f* 1150,— aan waarde in kleederen enz.

*— Uit Arnhem wordt per telegraaf gemeld, dat het water in 24 uren 6 duim gevallen is. IJs vast. Alles in goeden staat.

Volgens de *St. C.* zijn door het springen van een sluis in den dijk ten zuiden der Zuid-Willemsvaart de gemeente Dungen en 36 huizen van St. Michielsgestel den 11 Jan. onder water gezet; de kommissaris des konings heeft er dadelijk den staat van zaken in oogenschouw genomen, en zooveel mogelijk in 't verstrekken van levensvoorraad voorzien. — Te Herpen was het water vallende, en keerden eenigen in hunne woningen terug; in de school werden nog 81 menschen geherbergd. Te 's Bosch zijn 1100 vlugtelingen uit Gelderland; te Heusden worden 332, te Gorkum 210, te Bokhoven 103, te Engelen 12 noodlijdenden verzorgd.

Uit 's Bosch wordt nog gemeld, dat aldaar alleen 72 kraamvrouwen en zieken uit de omliggende dorpen in het ziekenhuis zijn opgenomen, terwijl in 't geheel ongeveer 3000 slagtoffers in de stad zijn gehuisvest. Er is dus groote behoefte; de komm. heeft, behalve veel kleeren en proviand, *f* 4117,20 ontvangen. Het geheele garnizoen heeft een dag middageten laten staan, behalve dat het brood heeft verstrekt.

Daar men in 't land van Altena al het gevaar inziet, dat de dijk er loopt, nu men tot verbetering van het vaarwater eenige killen heeft afgedamd, heeft men daar het plan den dijk te verhoogen en te versterken..

Te Heusden heeft men schuttingen bij de poorten aangebragt, om des noods het water uit de stad te kunnen houden, daar men vrees koestert voor de sluis te Woudrichem, die door 3000 zakken zand is geschraagd, voor den Maasdijk bij Veen, waar het ijs op de kruin zit, en voor den Beernschen dijk, die op een paar punten zwak is.

Zondag is te Brakel op het ijs door Ds. *Quack* godsdienstoefening gehouden, daar het bedehuis er voortdurend diep in 't water staat. Den toestand van den Brakelschen polder kan men daarnaar afmeten, dat die, 1100 bunders groot, een schuldenlast van *f* 80,000 heeft.

Uit een brief aan de *Amst. Ct.* ontleenen wij:

»Ik heb den dijk bezien van Hellouw tot beneden Herwijnen, eene lengte van omtrent anderhalf uur gaans. Maar te beschrijven is het bijna niet. De huizen buitendijks te Herwijnen — waarvan sommigen gelijk met den dijk, sommigen zelfs boven den dijk gebouwd zijn — zijn allen overstroomd geweest en zitten door de sterke vorst vol ijs. De kistingen in het dorp Herwijnen zijn 3 à 4 voeten hoog, en aan de *moet* van het water kan men zien, dat het er daar 2½ voet hoog zou overgeloopen hebben, ware het niet gekeerd. De gaten in den dijk aan de binnenzijde, — het eene ter halver breedte van den dijk, — gaan steil naar beneden. Op eene plaats zag ik de schotsen ijs midden op den dijk; schotsen van een voet dikte, en zoo opgestapeld, dat ik er naauwelijks over heen kon zien. Zware boomen liggen dwars over den dijk. Een huis zagen wij geheel tegen den dijk aan geschoven. Van een ander zagen wij het dak afgeschoven. Eenigen werden op de zolders bewoond. Allen zijn beneden onbewoonbaar en van binnen met dik ijs bevloerd. De rivier heeft een vreeselijk aanzien, en ziet er juist uit alsof woedende golven eensklaps in ijs veranderd waren. Het is als het ware op en door elkander gepakt. Te Nieuwaal de rivier overgaande, om de overstrooming van den Bommelerwaard te bezien, liepen wij, op onzen weg over het veer, tusschen stapels ijs, soms bijna ter hoogte van een mans lengte. In den Bommelerwaard is de ellende ten top gestegen. Langs den dijk zijn overal vee, paarden, geiten enz. tusschen horden geplaatst, terwijl hooi, stroo, mest enz. als het overblijfsel van de kistingen over den geheelen dijk verspreid liggen. De huizen staan allen tot aan den zolder, — velen tot op den zolder — onder water, of, beter gezegd, onder het ijs. Van een huisje zagen wij alleen den nok van het dak en den schoorsteen. In de geopende deuren zagen wij binnen: stoelen, tafels, kasten, bedden in het ijs bevroren."

Voor Vlissingen vertoonde zich Maandag veel ijs, door den zuidenwind aangedreven, waardoor de gemeenschap wordt bemoeijelijkt.

*— Uit Ter Neuze schrijft men ons van den 14. dezer: »Er komt alhier in de Schelde veel drijfijs. Met den dooi zal het vermeerderen, en voor de stoombooten gevaarlijk worden. Deze zetten den overtogt naar Vlissingen nog voort. — In Vlaanderen is, met de strenge en aanhoudende koude, veel armoede; aldaar worden de wegen onveilig. Er hebben onderscheidene aanrandingen plaats gehad."

— De *Staats-Ct.* bevat het volgende: Keulen 16 Jan., 8 ure. Waterstand in 24 uren 0.26 el val. Drijfijs. Nijmegen 16 Jan., 8 ure. Waterstand 3.06 el onder noodpeil, val 0.05 el. Het ijs vast. Tiel 16 Jan., 8 ure. Waterstand 1.66 el onder noodpeil, val 0,04 el. Bommel 16 Jan., 8 ure. Waterstand 6.49 el + AP.; val 0.05 el. Het overstroomingswater is 5.51 el + AP., gevallen in 24 uren 0.11 el. Het kwelwater in de stad is 0.02 el gedaald. De dijken zijn goed. De stadsdijk wordt dubbel gekist. Gorinchem 16 Jan., 8 ure. Waterstand 1.86 el onder noodpeil, val 0.09 el. 's Bosch 15 Jan., 's nam. 6 ure. Waterstand te Heusden 1.58 el; te Veen 1.38 el; te Woudrichem 1.40 el; te Sleeuwijk 1.78 el; en te Werkendam 1.82 el onder dijkskruin. De kistingen worden te Sleeuwijk en te Werkendam voortgezet, en zijn te Wijk en te Bern voorloopig gestaakt. In de Maas en de Merwede is van 0.05 el tot 0.16 el val. Het ijs allerwege vast. Men gaat voort met de voorziening aan den binnenberm van den dijk te Hedikhuizen. De Baardwijksche overlaat werkt met 0.76 el. De kruin van het stortebed is sterk met ijs bezet. 's Bosch 16 Jan., 8 ure. Waterstand 5.25 el + AP. val 0.12 el. Het ijs vast.

Sedert gisteren is in den toestand der rivieren geene verandering gekomen. Het water blijft regelmatig langzaam vallende en alle riviertakken zijn met ijs bezet en vast. Op vele plaatsen is men bezig de noodkeeringen voor te bereiden, doch zoo lang de dooi niet invalt, meent men het er voor te mogen houden, dat geene belangrijke voorvallen zijn te gemoet te zien.

*— Uit Abcoude schrijft men ons, dat zich aldaar eene kommissie gevormd heeft tot het doen eener kollekte aan de huizen der ingezetenen, waarvan de opbrengst zal strekken tot leniging van den nood der ongelukkige geteisterden door den watersnood. — Ook te Baambrugge is men bezig eene kommissie tot dat zelfde doel te vormen.

*— Uit Deventer schrijft men ons:

»Terwijl het dagel. bestuur zich beijvert, om vele handwerkslieden, die in dit barre jaargetijde weinig of niets verdienen, door het wegruimen der sneeuw langs de straten dezer stad, arbeid te verschaffen, heeft zich alhier met den burgemeester mr. *G. Dumbar* aan 't hoofd, eene kommissie gevormd, om ook aan de noodlijdenden in een *ander* gedeelte van ons vaderland te denken. Zij heeft daartoe bekend gemaakt, dat er van barentwege eene kollekte langs de huizen geschieden zal op Donderdag, den 17. dezer. Naar wij vernemen is zij reeds in staat gesteld, om eenige kleedingstukken naar de plaats des onheils te verzenden. Behalve deze Algemeene kommissie hebben onderscheidene partikulieren, hetzij door inzameling van gelden, of door het ondersteunen van loterijen, het hunne er toe bijgebragt, om in den algemeenen nood te voorzien. Zoo is er Maandag jl. door het Muzijk-korps van het 5. Regiment Dragonders, alhier in garnizoen, in de groote kerk der Herv. gemeente een koncert gegeven, dat de som van ruim *f* 400— heeft opgebragt. Zoo zal er Donderdag een koncert plaats hebben van het Muzijkkorps der stedelijke schutterij, onder medewerking van Mej. *Triebart*, — evenzeer ten voordeele van de noodlijdenden bij den watersnood."

*— Uit Bergen op Zoom meldt men ons, dat het garnizoen aldaar, ook niet achterlijk willende blijven in het toebrengen van verzachting aan de noodlijdenden in den Bommelerwaard enz., onder meerdere giften, op den 9. dezer bij inteekeningslijst onder officieren, onder-officieren en manschappen, de niet onaanzienlijke som van omtrent *f* 300 heeft opgebragt. — Nog cirkuleren er inteekeningslijsten, ook tot het geven van koncerten voor bovengemeld doel.

*— Men verzoekt ons, te berigten, dat, bij de reeds vele aangekondigde koncerten, de muziek der Veld-artillerie, hoe gaarne ook gereed om iets in het belang der noodlijdenden door den watersnood te doen, geen nieuw koncert heeft willen organiseren, om de thans vastgestelde niet te benadeelen. Echter zou genoemd muziekkorps het plan hebben, om na eenigen tijd een Vauxhal, in het belang der noodlijdenden te geven.

— Ds. *Jorissen* te Broek in Waterland heeft het beroep naar Groningen aangenomen.

— Het eergister door de Ned. Herv. gem. te Delft gemaakte twaalftal is: *H. S. Balsem*, te Nootdorp; *G. E. Bron Hz.*, te Helder; *J. W. P. Feith*, te Beemster; *H. J. E. van Hoorn H. Jzn.*, te Hoorn; *G. A. Hoog*, te Bolsward; *A. G. Jans Wz.*, te Westzaan; *W. C. E. Koch*, te Doesburg; *A. Moens*, te Sneek; *J. W. D. Roëll*, te Ter Heijden; *L. G. Rooijaards*, te Oijen en Megen; *L. H. Slotemaker*, te Maartensdijk en *P. Steen*, te Delden.

*— Bij den raad van Groningen is het plan ingekomen tot vergrooting van de korenbeurs. Dat plan, door Burg. en Weth. aanbevolen en door den architekt opgemaakt, zal *f* 25,000 kosten.

— Door derailleren was pas de gemeenschap tusschen Keulen en Aken een dag gestremd. Dingsdag was dit mede het geval tusschen Oberhausen en Keulen door het derailleren van twee lokomotieven bij Oberhausen.

— Even als op andere plaatsen heeft ook te Zwolle het garnizoen op schaatsen gemanoeuvreerd.

— Gister werd aan de hoogeschool te Leijden tot dokter in de beide regten bevorderd de heer *B. Mulder*, van Almelo, na verdediging van *Theses.*

— Te Goes vloog den 12 dezer een uitgehongerde sperwer in felle vaart, door de dubbele glasruiten van den gang in de slaapkamer van het huis des burgemeesters, greep met zijn klaauw in één greep den in die kamer in eene kooi hangenden kanarievogel, wierp dien dood op den grond, doch werd op zijne beurt voor die stoutmoedige euveldaad met den dood gestraft. *Midd. Ct.*

— Eene nieuwe industrie is te Seraing in het leven gekomen, in de werkplaatsen van de maatschappij *Cockerill.* Tot nu toe bezat de regering het monopolie van de fabrikatie der kanonnen. Doch de veranderingen, bij de Belgische artillerie ingevoerd, hebben dien toestand gewijzigd, en men gelooft dat de werkplaatsen van Seraing weldra staat zullen kunnen produceren van dezelfde uitmuntende kwaliteit als dat van den heer *Krupp* te Essen. De minister van oorlog heeft als proef vier nieuwe kanonnen aan de maatschappij *Cockerill* besteld, waarop waarschijnlijk nog eene zeer belangrijke bestelling zal volgen.

Ingezonden.

X. (waarom *X.*?) bestrijdt in 't *Hand. en Eff. bl.* van heden mijn voorstel »om de nooddreigende »ijsdammen onder 't beleid der militaire genie door »blikken bussen vol buskruid te doen springen" op twee gronden. Ik ben geen man van 't vak, en of *X.* het is, weet ik niet, maar ik waag het niettemin nogmaals op mijn plan, het plan mijns vriends, aan te dringen. Want, zoo de heer *X.* mij antwoordt, »dat de dammen, als vaste aan-één-gevroren ijs»massa's, het boren van genoegzaam diepe gaten »voor de mijnkamers verbieden", dan zeg ik, *vooreerst*, dat dit toch in de Noordpool-expeditiën heeft plaats gevonden, en ook naar mij reeds door drie verschillende monden hier te Zeyst verzekerd is, in *Duitschland* op den *Beneden-Rhijn* geschiedt; *ten tweede*, dat ik onze vaderlandsche genie wel in staat acht, om, door *een klein mijntje*, een voldoend gat te slaan voor eene grootere; *ten derde*, dat, wanneer men gaten in rotsen en een tunnel door den *Mont-Cenis* boort, men het ijs ook wel eens goed zoude kunnen aankijken en overwinnen. Het is hier slechts een werk van tijd, goeden wil en volharding. Zoo de heer *van der Toorn*, met behulp van een enkelen getrouwe (en het Vaderland zegene ze beiden!), drie uren lang een dijk heeft beschermd en eindelijk, waar alles vlugtte, gered, zouden dan één, twee of driehonderd man, wier roeping het is voor het Vaderland alles te wagen, en door de gebeden van de

geheele natie vergezeld, niet kunnen verrigten, wat elders met gezegenden uitslag plaats vindt? »Het kan niet", is dat een woord voor een soldaat?!

»Maar" — zegt de heer *X.*:

»Die dammen schijnen reeds eene te groote uitgebreidheid te hebben, om op een goeden uitslag der poging om ze te doen springen te durven hopen." Ik ben het met den heer *X.* eens, dat men er met *schijnen* en *hopen* niet komt, en vraag: Heeft men het onderzocht, heeft men het beproefd? Want, beslaan de ijsdammen reeds eene groote lengte, de winter kan ook nog lang zijn: hunne oppervlakte dagelijks toenemen, en het gevaar dus nog dreigender worden. Maar, zoo de winter nog lang aanhoudt (en men weet bijkans niet wat men wenschen moet!), dan hebben de mijnwerkers ook des te meer tijd, en het is toch een schoone gedachte, die met vuur doet arbeiden en volharden, te weten, dat men werkt en zwoegt en zweet (ook te midden van het ijs) tot enkele redding van zijne medemenschen.

Zeijst, 15 Jan. 1861. *J. H. van Lennep.*

TURIJN, 13 Januarij.

Te Napels is de wet op de openbare veiligheid afgekondigd, met eenige wijziging dezelfde, die in de overige deelen van Italie geldt. — Ook is er eene onderwijswet verschenen.

Lamiano, in de provincie Chieti, is door Bourbonsche soldaten, die uit den Kerkelijken Staat terugkeerden, geplunderd. De Piemontesche soldaten zitten hen na. Te San Severo, in de provincie Capitanate, heeft het plebs met bijlslagen een jeugdig liberaal gedood, die het tot rust wilde brengen. De nationale garde heeft daarop met geweerschoten het graauw uiteen gedreven, dat het raadzaam achtte voor deze argumenten te zwijgen.

Het gemeentebestuur van Napels deelt dagelijks 25000 bons uit, waardoor 25000 personen voor zes *grani* hun brood kunnen koopen, daar de stadskas het ontbrekende aanvult. Het bestuur heeft plan, het aantal bons te vermeerderen tot 60,000.

In Umbrie is den 9. dezer door de Sardinische overheid een besluit uitgevaardigd, waarbij de godsdienstige vereenigingen worden opgeheven, met uitzondering van die, welke zich aan het onderwijs en de ziekenverpleging toewijden. De meeste kapittels en andere stichtingen van dien aard worden insgelijks opgeheven. De waarde der vaste goederen, welke die vereenigingen en kapittels in Umbrie en de Marken bezitten, wordt op een zeer hoog bedrag begroot.

WEENEN, 14 Januarij.

De regering koncentreert hare militaire krachten en zendt massas troepen naar Hongarije, waar de toestand zeer bedenkelijk is. De belastingen worden niet betaald, de ondergoeverneur verleent geene hulp om den verboden tabaksverkoop te beletten, de komitaten leggen de missives van de hoogere autoriteiten ter zijde en de justicie is werkeloos. Tegen deze anarchie weten de leiders der Magyaren geene hulp, want tot geweld willen zij hunne toevlugt niet nemen, om de regering geen aanleiding te geven tusschen beiden te komen en zich zelven niet impopulair te maken. Voor wisselschulden vindt men geen exekutie, maar spekulanten koopen de oude Kossuth-noten op, in de hoop die weldra te kunnen realiseren.

— 16 *Jan.* Met. 5 pCt. 62.50; Nat. 74.00; Bank 757.—; Noord-Baanakt. 208.—; Credit Anst 155.—; Oost-Fr. Spoorw.-akt. 282; Lomb. Venet. —; Nieuwe 186; W. op Lond. 3 m. 14.98; G. —.—

BERLIJN, 15 Januarij.

De *N. Pr. Ztg.* schrijft, dat binnen kort eene tweede amnestie te wachten is, geldende veroordeelden wegens overtredingen in belasting, jagt- en houtvesterijzaken.

Den 17. en 18. zal de wijding der vanen van de nieuw opgerigte regimenten plaats vinden. Alle generaals hebben bevel ontvangen, de plegtigheid bij te wonen. De vanen zullen door de leden der koninklijke familie en de officieren vastgenageld worden.

De troonrede heeft algemeen een goeden indruk gemaakt. Het wetsontwerp op het huwelijk zal eerst in het voorjaar worden ingediend. Dat op de organisatie van het leger zal nog niet worden ingebragt.

Te Stettin heeft het *Thierschutz-Verein* in de steile straten paarden gesteld, om zwaar beladen wagens te helpen trekken. De Vereeniging laat ook voor de stadspoorten, waar de sneeuw zeer hoog ligt, voeder voor de vogels strooijen.

Uit Holstein schrijft men, dat eene verandering van het regeringsstelsel ten opzigte van Sleeswijk niet te wachten is, zoolang de minister *Wolfhagen* aanblijft, en dat men in Kopenhagen volstrekt niet tot koncessien gezind en zeer oorlogszuchtig is.

LONDEN, 15 Januarij.

Naar men verneemt, zal de prins *van Wallis* dit jaar vrijmetselaar worden.

Behalve het voornemen om bezuiniging te eischen, wanneer het Parlement vergadert, hoort men nog van andere plannen, waaronder ook een aanval op het ministerie van marine, wegens de traagheid in het bouwen van gepantserde schepen, terwijl er in Frankrijk spoedig weder drie van stapel zullen loopen. — De admiraliteit heeft intusschen reeds besloten, zonder een oogenblik te verliezen, het aantal pantserschepen te vermeerderen.

Ons goevernement ontving Zaturdag eenige depêches van lord *Elgin*, waarvan de inhoud heden morgen door onze dagbladen wordt wedergegeven. Lord *Elgin* betuigt zijne bijzondere tevredenheid over het keizerlijk bevel, waarbij het verdrag door het geheele Chin. keizerrijk wordt afgekondigd. Zijn lordschap laat zich nu ook meer gunstig uit over prins *Kung*, wiens verzoenende geest, waarvan de mededeelingen aan onzen gezant getuigen, veel vertrouwen inboezemt. Onze gezant, de heer *Bruce*, geeft in eene depêche aan lord *John Russell* een verslag van een bijzonder onderhoud met prins *Kung*, waarbij hij dien prins ten sterkste aanspoorde een Chin. Ambassadeur naar Engeland te zenden. De heer *Adkins*, de tolk, geeft in een korten brief een zeer gunstig denkbeeld van het Chin. volkskarakter. »De gezindheid van het volk," zegt hij, »schijnt bijzonder vriendelijk te zijn, en bij mijne toertjes en wandelingen om de stad, was ik even zoo vrij als ik zou geweest zijn indien de geallieerde troepen zich voor de stad hadden bevonden."

Heden heeft de heer *Edwin James*, namens den heer *Lewis Alexis Chameronzow*, sekretaris van het Engelsch en buitenlandsch genootschap tegen de slavernij, zich voor het hof van Queensbench vertoond, om eene ordonnancie te verkrijgen, namens de koningin, den goeverneur van Kanada en den goeverneur der gevangenis van Toronto de in vrijheid stelling bevelende van *John Anderson*, erkend als Engelsch onderdaan, sedert hij voet heeft gezet op den vrijen bodem van Engeland en zijne kolonien. De zaak in kwestie heeft zoo hier als in Kanada veel opziens gebaard. *John Anderson* is een weggeloopen slaaf uit de zuidelijke staten van N.-Amerika, die in zijne vlugt een Amerikaan gedood heeft. Volgens de Amer. wet is hij een moordenaar en is het uitleveringstraktaat op hem van toepassing. De heden ingestelde eisch is toegestaan en het hof heeft de in vrijheid stelling van *John Anderson* bevolen.

Weder is bij Pinner een spoortrein gederailleerd, waarbij veel personen zijn verwond.

De tijding der overwinning door onze troepen op de Waikatos, in Nieuw Zeeland, behaald, is met blijdschap vernomen. Drie hoofden der inlanders zijn gesneuveld. Er zijn er echter in Londen, die beweren, dat de strijd niet zoo roemrijk is, daar de inboorlingen eigenlijk hun grond tegen den overmoed van de kolonisten verdedigen.

PARIJS, 15 Januarij.

De tollen en indirekte belastingen hebben in het afgeloopen jaar slechts 1,073,712,000 franks, dus 18,016,000 frs. minder dan in 1858, en 20,952,000 frs. minder dan in 1859 opgebragt.

Op het budget voor het volgende dienstjaar zal, zegt men, onder de ontvangsten een post van 60 millioen voorkomen, welke Spanje nog van de kosten van den veldtogt van Trocadero betalen moet. Het kabinet van Madrid is wel gezind, deze van de vroegere regering uit de interventie van 1823 overgeërfde schuld te voldoen, doch zal er eene andere vordering tegenover stellen, afkomstig uit den tijd van het eerste keizerrijk.

In Algerie heeft men veel van overstroomingen te lijden.

De officieuse bladen melden, dat in de Venetiaansche kwestie de horizont begint op te helderen. Zij zeggen zelfs, dat generaal *Turr* aan *Garibaldi* een schrijven zal overbrengen van *Victor Emmanuel*, waarin de vrijheidsheld dringend zal worden uitgenoodigd, van alle oorlogszuchtige ondernemingen tegen Venetie in het voorjaar af te zien. De koning zelf zal zich rustig houden, en als *Garibaldi* zijn voorbeeld niet volgt, zal keizer *Napoleon* hem des noods met geweld terughouden.

In de Syrische kwestie zegt men, dat eene toenadering tusschen Frankrijk en Engeland op handen is. De keizer moet niet weigeren Syrie na de zes maanden door zijne troepen te laten ontruimen, maar hij moet tevens lord *Cowley* niet ontveinsd hebben, dat, volgens alle rapporten, de moorden dadelijk na het vertrek onzer soldaten weer zouden beginnen.

De heer *Thouvenel* heeft, naar men verzekert, de hier aangekomen afgevaardigden uit Zuid Karolina ontvangen.

Het aantal nieuw te bouwen kanonneerbooten zal 200 bedragen.

De keizer laat onder het toezigt van den hoofdingenieur *Mangin* en volgens de aanwijzingen van den historiograaf der marine en konservator der archieven *Jal*, eene Romeinsche drieriems galei bouwen.

De heer *Jerôme Bonaparte*, oudste zoon van den overleden ex-koning van Westfalen, verlangt, krachtens zijne regten van wettig erfgenaam, te deelen in de nalatenschap van zijn vader. Hij beroept zich, tot ondersteuning van zijn eisch, op het feit, dat het huwelijk van prins *Jerôme* met mej. *Paterson* wel krachtens uitspraak van een familieraad, maar niet uit een kerkelijk oogpunt is vernietigd. Hij en zijn zoon hebben alle schikkingsvoorstellen in deze afgeslagen, zoodat het proces den 25. in behandeling zal komen.

— 16 *Jan.* Rente op tijd 3 pCt. 67.35; Oost.-Fr. Spw. 470; Sp. 3 pCt. 47 1/8. 1 1/4 pCt. 40 1/8.

Landgenooten!

*** Behalven de noodlijdenden van deze en andere gemeenten, welke er in de consistorie der Hervormde kerk en in de militaire kaserne van *Heusden* worden verpleegd, bevinden zich hier nog 133 personen, die door de overstrooming van huisvesting zijn beroofd en aan alles gebrek hebben. Tot hiertoe is door bijdragen uit ons midden in hunne behoeften voorzien, maar nog staan wij slechts aan het begin der ellende en het einde is nog niet in de verte te zien. Daarom heeft zich hier eene commissie geconstitueerd, uit eenige ingezetenen bestaande, die tot u komt, met de bede om haar in staat te stellen hare roeping te vervullen en door uwe milde giften te toonen dat van de liefdadigheid van het Nederlandsche volk nimmer te veel kan worden gevraagd. Namens de Commissie,

A. D. J. SCHOLTE, Predikant.

Nederhemert, C. VAN NAGELL.

den 14 Januarij Namens de Commissie,

1861. M. VAN NAGELL, Burgem.

Heusden den 14. Jan. 1861.

*** Een beroep op de liefdadigheid der Nederlandsche Vrouwen en Dochters!

In den oogenblik worden in ons klein plaatsje, van p. m. 2300 inwoners, bereids 332 ongelukkigen verpleegd.

Wij hebben hun huisvesting verleend en in hunne dringendste behoeften voorzien; eene kommissie van voeding, huisvesting en verwarming heeft zich daargesteld; een geneesheer is daaraan toegevoegd; doch voortdurend schieten onze middelen te kort, men houde ons dan ook ten goede, om alles tot leniging te beproeven, zoo heeft zich dan ook eene Dames-vereeniging alhier ingesteld tot het vervaardigen van voorwerpen, geschikt voor eene Loterij, ten behoeve der Noodlijdenden.

Volgaarne heb ik op mij genomen een beroep daartoe, op de zoo bekende liefdadigheid onzer Nederlandsche Vrouwen te doen.

Mogten zich Dames vereenigen ter bereiking van het voorgestelde doel, en zich met den ondergeteekende in korrespondentie gelieven te stellen, Ja, dan zal het gevoelig en betraande oog van zoo vele ongelukkigen zeer zeker de uitdrukking zijn hunner warme dankbaarheid.

J. A. GERLACH Jr.

Lid der Staten van Noord-Brabant,

Notaris te Heusden.

Gorinchem, den 9. Jan. 1861.

Weldadige Landgenooten!

*** Te midden van voorbeeldelooze watergevaren, die onze stad van alle zijden omringen, klinken reeds luide de noodkreten der aan alles gebrek lijdende bewoners van den overstroomden *Bommelerwaard*, en het is ten gevolge van dien, dat wij hebben gemeend te moeten voorzien in eene erkende behoefte tot vorming van eene **Algemeene Commissie ter leeniging van de rampen, ontstaan door Watersnood.**

Om te voorzien in dien zwaren nood, roept de *Algemeene Commissie* ernstig en dringend in, de krachtdadige hulp van hare liefdadige landgenooten.

Reeds is zij door hare stadgenooten in staat gesteld, om onderscheidene booten met levensmiddelen, kleeding- en dekkingstukken af te zenden naar de overstroomde dorpen, die zoo nabij onze stad gelegen zijn, en zullen die toezendingen onvermoeid door andere worden gevolgd.

In deze onze pogingen tot leeniging van zoo dringende behoeften, rekenen wij op de hulp en ondersteuning van velen.

Dáár, waar duizenden hulpbehoevenden aan alles gebrek lijden en van alles moeten worden voorzien, zal een beroep op de weldadigheid van al onze landgenooten wel niet te vergeefs geschied zijn.

Alle liefdegaven, hetzij in goederen of in geld, zullen door de *Algemeene Commissie* worden ontvangen en aangewend ten behoeve van hen, die door watersnood worden getroffen, en zal daarvan openbare verantwoording geschieden, ook in dit dagblad.

De algemeene watersnood-commissie te Gorinchem,

VIRULIJ VERBRUGGE, Burgem. en Lid der Staten van Zuid-Holland.

M. F. BOONZAJER, Notaris en Wethouder.

Jhr. F. WTTEWAAL VAN STOETWEGEN, Maj. Garnizoens-Kommand.

Mr. P. ROMEIJN, Districts-Schoolopziener.

Mr. J. R. E. UYTERMARK RIETVELD, Regter-Plaatsvervanger.

Mr. G. MATTHES, Procureur bij de Arrondissements-Regtbank.

Johs. VAN ANDEL, Lid van den Gemeenteraad.

H. WILLEMSTIJN, Lid der Staten van Zuid-Holland.

A. J. TRET.

A. J. VAN DE WATER.

Dr. C. v. ES v. d. ANDEL, Lid van den Gemeenteraad.

A. BLANKERS, Lid van den Gemeenteraad.

N. C. FROHN.

H. VAN MAAREN Jz.

Mr. C. DIEMONT, Advocaat.

A. F. VISSER, Lid van den Gemeenteraad, Thesaurier der Commissie.

A. G. W. BOLL, Gemeente-Secretaris.

*** Bij Ds. VAN DEN HAM sedert de vorige annonce ontvangen:

Voor de noodlijdenden te Poederoijen en elders, van N. N. f 4,—, van 5 dienstboden

f25,— , J. P. V. f5,—, V. H. f2,—, 2 dienstmeisjes f5,—, N. N. in de Domk. gecoll. f1,— , N. N. door D. f5,—, een zanggezelschap door v. T. f8,—, N. N. in de Buurk. gecoll. f1.—, N. N. coup. f4,95, een kinderspaarpot, 2 coup. f7,42, K. J. coup. f1,23[5], J. J. in de Domk. gecoll. f2,50, N. N. in de Domk. gecoll. f2,50, S. K. f1,50, C. A. muntb. f10,— , N. W. f4,— , N. N. f2,50, H. C. E. f12, , C. N. N. met een pak kleeren f2,50, eenige jeugdige vrienden en vriendinnen uit Utrecht, met 3 borstrokjes, 3 broekjes en 3 mutsjes f96,78, 2 dienstboden f2,—, A. W. een pak kleeren.

Voor Brakel:

M. N. f1,—, V. H. f2,—, P. J. B. f0,50.

Voor Poederoijen en Brakel:

G. 2 muntb. f20,—, G. M. f150, te zamen f250,88[5]

DE BAZAR.

*** Ten behoeve der **Ned. Hervormde Diaconiescholen** zal gehouden worden *ten Huize* van den Heer Baron VAN BOETZELAER VAN DUBBELDAM, op *Woensdag* den 23., *Donderdag* den 24. en *Vrijdag* den 25. Januarij aanst. *van des middags 12 tot des namiddags 4 ure.*

*** Ondertrouwd:

E. J. PEIJ,
van Utrecht,
en
A. J. D. LIBOSAN.
van Haarlem.

Haarlem, 16 Januarij 1861.
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel door Gods goedheid voorspoedig van *twee* welgeschapen *ZOONS*, mijne geliefde Echtgenoote ALAGONDA BOUMAN.

Twello Mr. J. N. EVERTS,
11 Januarij 1861. Notaris.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van een welgeschapen *ZOON* J. LENTINK, Echtgenoot van
J. W. HUPKES.
Utrecht den 17. Januarij.
Algemeene kennisgeving.

*** Den 13. Januarij overleed alhier in den ouderdom van omstreeks 77 jaren, de WelEd. Heer VICTOR MALHERBE.
Utrecht, 15 Januarij 1861.

*** Overleden in bijna twee en negentigjarigen ouderdom de Heer CAREL FREDERIK VOLCKMANN.
Utrecht, 16 Januarij 1861.
Eenige en algemeene kennisgeving.

*** Die iets te vorderen hebben van — verschuldigd zijn aan — of goederen en papieren onder zich hebben, behoorende tot de nalatenschap van den Scheepmaker GERARDUS VAN ZIJL, gewoond hebbende en onlangs te Utrecht overleden, gelieven daarvan vóór of uiterlijk op den 1. Februarij aanstaande opgave, betaling of afgifte te doen ten kantore van den Notaris VAN ZIJDVELD te Utrecht.

*** Bij vonnis van de Arrondissements Regtbank te Utrecht van den 16. Januarij 1861, is het accoord in het Faillissement van CATHARINA WILHELMINA VAN KOOTEN, Modegoedmaakster te Utrecht, **gehomologeerd** en de Failliete bij hetzelve vonnis **gerehabiliteerd.**

De Curator
Mr. B. J. H. VAN BLARICUM.

Kosteloos.

*** Bij vonnis van de Arrondissements Regtbank te Utrecht van den 7. December 1860, is het tusschen ARIE BEUKERS, wiens tegenwoordige verblijfplaats is onbekend, en zijne huisvrouw HENDRIKA VAN DOORN, wonende te Utrecht, op den 17. Mei 1837, gesloten huwelijk, ter zake van kwaadwillige verlating aan zijde van den man verklaard te zijn ontbonden door **Echtscheiding,** met al de wettelijke gevolgen van dien.

Voor uittreksel
J. J. VAN LEEUWEN, procr

*** Ten overstaan van den Notaris Mr. J. DE BAS Jz., zullen, ingevolge magtiging verleend door de Arrondissements Regtbank te 's Gravenhage, in het Venduhuis der Notarissen in de Nobelstraat aldaar, op Maandag den 21. Januarij 1861, des avonds ten 7 ure, worden verkocht:

No. 1. Een hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS en Erf met grooten Tuin, staande en gelegen te 's Gravenhage, op den Hoek van de Prinsegracht en de Brouwersgracht No. 50, en te zamen met het volgend perceel bij het Kadaster bekend Sectie K No. 207, groot 5 Roeden 70 Ellen, bevattende onderscheidene Woonvertrekken, Zolder, Onderhuis met Keuken, Kelders, en al hetgeen verder tot eene fatsoenlijke woning vereischt wordt. Verhuurd tot Ult[o] April 1862 voor f 700— jaarlijks.

No. 2. Een KOETSHUIS met STALLING, Hooizolder, Mestput en Erf, staande en gelegen te 's Gravenhage op de Brouwersgracht achter perceel No. 1.

Grondlasten van N[os]. 1 en 2 te zamen over 1860 . . . . f 136.04.

N[os]. 1 en 2 zijn te bezigtigen des Dingsdags en Vrijdags, des namiddags van 1 tot 3 ure, mits voor No. 1 vooraf belet vragende.

No. 3. Eenige percelen WEI- en HOOILAND en BOSCH, gelegen onder Breudijk, in de Gemeente Harmelen, Provincie Utrecht, en strekkende van de Breudijksche Watering tot aan den Gerverskopschen Dijk, Kadaster Sectie G N[os]. 247 tot en met 253, te zamen ter inhoudsgrootte van 4 Bunders 11 Roeden 70 Ellen.

Aangeslagen over 1860 in de Grondbelasting met . . . . f 18,92
In het Woerdsch bundergeld enz. met - 2,67 ½
En in de Polderlasten, met . . . . - 6,58 ½

De percelen, welke bij de veiling gegolden hebben, als:

No. 1. . . . . f 9000
No. 2. . . . . - 2500
No. 3. . . . . - 3900

zijn, het eerste onder verpligting tot gestanddoening der voormelde verhuring, te aanvaarden met den 15. Februarij 1861, bij de betaling der kooppenningen.

Nader onderrigt is te bekomen ten Kantoren van den voornoemden Notaris DE BAS en van den Notaris F. M. SCHMOLCK, te 's Gravenhage, alsmede, wat betreft No. 3, van den Notaris W. A. VAN ZIJST, te Woerden, bij wie de Verkoopsvoorwaarden ter inzage liggen.

*** De Notaris VAN HEIJST, gevestigd te Wijk bij Duurstede, zal, op Donderdag, den 24 Januarij 1861, na den middag ten een ure, ten huize van *P. van de Grint*, te Wijk bij Duurstede, krachtens vonnis der Arrondissements Regtbank te Amersfoort, dd. 15 December 1860, in tegenwoordigheid van den Regter van het kanton Wijk bij Duurstede, ten verzoeke der erfgenamen van de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde nalatenschappen van C. VAN ROSSUM en E. SNIEDERS, in het openbaar, volgens plaatselijk gebruik, verkoopen:

Eene HUIZINGE ingerigt tot drie Woningen met SHUUR, ERVE en GROND, staande en gelegen te Wijk bij Duurstede aan de Muntstraat, kadaster sectie B. No. 256.

Te aanvaarden 1 Februarij 1861.

Informatien ten kantore van voornoemden Notaris VAN HEIJST, alwaar de verkoopsvoorwaarden ter inzage liggen.

*** De Notaris VAN HEIJST, te Wijk bij Duurstede, zal, op Maandag den **28** Januarij 1861, voor den middag ten elf ure, ten huize van de Wed. *C. Broekhuijsen*, aan de Brug te Bunnik, verkoopen, ten verzoeke van den Heer Jhr. *J. C. Strick van Linschoten*, circa 70 zware **Eikenboomen,** 3 zware **Iepenboomen, 1 Kastanjeboom** en **Eiken** en **Elzen Hakhout,** alles op het Buitengoed *Bloemerwaard*, onder Bunnik.

Acht dagen te voren uitgenommerd en onderrigt bij JANSEN, op gemeld Buitengoed.

*** De Notaris BORRET te Utrecht, zal op Woensdag den 6 Februarij 1861, des morgens ten 10 ure te Utrecht, aan den Cingel, tegenover de Heerenstraat, in het openbaar, op dag verkoopen: Eene partij nieuwe **BROEIRAMEN** — des morgens vóór de verkooping te bezigtigen.

*** Men zal op Zaturdag den 2. Februarij 1861, des namiddags ten vijf ure, te Utrecht achter St. Pieter, in het Lokaal van Verkoopingen in het openbaar verkoopen:

Een schoonen, welaangelegden en met zeer vele exquise Vruchtboomen beplanten TUIN, waarin: een steenen KOEPEL of TUINHUIS met twee Kamertjes, beide behangen, een geplafonneerd en met stookplaats, en een met bedstede en kelder of keuken, voorts eene Schuur, te zamen groot 16 roeden, staande en gelegen te Utrecht, aan de noordzijde van de Maliebaan, wijk I. No. 203. Dadelijk te aanvaarden; breeder bij billetten en nader onderrigt, ten kantore van den Notaris VAN SCHERMBEEK te Utrecht.

*** Bij W. F. DANNENFELSER, Boekhandelaar te Utrecht, is verschenen eene geheel nieuwe **Kaart van de provincie Utrecht,** waarop de verschillende waterschappen in kleuren zijn aangegeven. prijs f 3.—.

*** De Boekh. A. J. VAN HUFFEL, Trans No. 259, zal binnen eenige dagen uitgeven:

De Daden van het Godsbestuur

niet overeenkomstig onze begrippen.

Kanselrede over 2 Samuel XXIV: 17*b*.
uitgesproken 13 Januarij 1861,
door
M. COHEN STUART,
Predikant te Utrecht.
Prijs 30 Cents.

De uitgaaf geschiedt ten voordeele van de noodlijdenden door den Watersnood. De lijsten van inteekening zijn alom voorhanden.

WATERSNOOD.

*** Ten **voordeele van de noodlijdende bewoners van** ***Gelderland*** **en** ***Noordbrabant***, welke door den watersnood getroffen zijn, zullen de erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA te *Groningen*, zoolang de nood duurt, verkoopen

WIJS EN DWAAS;

UIT DE NALATENSCHAP VAN
wijlen JAN DE RIJMER,
DOOR

J. J. A. GOEVERNEUR.

Van den prijs van **één gulden,** waarvoor dit werkje verkrijgbaar is, wordt door hen **50 cents** voor dat doel afgezonderd, welke door hen in handen gesteld zal worden van de commissie, die zich ter inzameling van giften in hunne woonplaats *Groningen* gevormd heeft.

Het zal om die reden alleen door hen zelve tegen **contante** betaling voor dat doel afgeleverd worden, terwijl het, tegen *franco* toezending van een postwissel, aan de aanvragers *franco* per post door het geheele land zal toegezonden worden.

*** Bij den Boekh. J. J. H. KEMMER alhier ziet à 15 cents het licht:

Monismus of Heidendom?

Een Brief, naar aanleiding van Prof. J. H. SCHOLTEN's »Oorzaken van het hedendaagsche Materialismus."

Nog heeft bovengenoemde ten voordeele van de Noodlijdenden door den Watersnood en voor de talrijke Weduwen en Weezen in het dorp Huissen à 5 Cents uitgegeven:

DE WATERSNOOD!

Noodkreet bij den verschrikkelijken ramp door de Overstrooming in het begin van Januarij 1861.

*** Bij de boekhandelaars KEMINK EN ZOON, te Utrecht, is voorhanden:

LA CRISE RELIGIEUSE EN HOLLANDE.

SOUVENIRS ET IMPRESSIONS, par
D. CHANTEPIE DE LA SAUSSAYE.
208 pags. gr. 8°. Prijs f 2.—.

MARKTBERIGTEN.

AMSTERDAM, 16 Januarij.

Tarwe en Rogge een doen; 130 pd. o. b. Pools. f 44[?] à f 448. Rogge 123 pd. Zweeds. f 218; 122 pd. n. Arch. f 216; 120 pd. Koers. f 213; 116, 118 pd. Petersb. f 19[?] à f 205; op levering Maart f 197; Mei f 198; Julij f 19[?] overige artikelen zonder handel.

WAARNEMINGEN, gedaan op het Koninklijk Nederl. Meteorologisch Observatorium te Utrecht. (*Zonnenburg.*)

Jan.	Uren	Wind- rigt.	Wind- kr.	Barom.	Ther. F.	Afwijk. d. Temp.	Vochtigh.	Gev.	Opmerkingen
16	2	n	0.5	766.02	19.9	—15.7	0.87	0.	Betrokken.
	10	wzw.	0.5	65.27	23.9	— 8.1	0.88	0.	Zw. bewolkt
17	8	nnw.	0.5	66.05	30.9	— 0.5	0.96	0.2	Betr., mist.

16 Jan. 's morg. Barometerhoogten in afdalende orde: Hartlepool, Utrecht, Portsmouth, Plymouth, Parijs en Brest. Grootste verschil tusschen Hartlepool en Brest = 14.4 mm.

AMSTERDAM 16 Januarij 1861.

Nederland.					
Werkel. Schuld	2½ pCt.	63	63 1/4	63 1/4
„ „	3 „	75 1/4	75 3/8	75 3/8
„ „	4 „	98 5/16	98 1/2	98 7/16
Oostindische Leening .	4 „	96 1/4		
Amortisatie-Sindikaat.	3½ „	91 1/4	91 1/2	
Aand. Handelm. . . .	4½ „	128 3/4		
Leening	4½ „	99 3/4		
Rijn-Spoorweg 2e L. .	4½ „	102 1/4		
België.				
Certifik. bij *Rothschild*	2½ „	51 7/8		
Spanje.				
Obligatiën	1¾ „	40 1/4	40 5/16	40 5/16
„	3 „	48 1/8		
„ Binnenl. . .	3 „	47 7/16	47 9/16	47 9/16
Amortisable Schuld		17 5/16	17 1/2	17 1/2
Portugal.				
Obligatiën	3 „	44 7/8		
„ 1856-59 . . .	3 „	43 5/8	43 7/8	43 7/8
Rusland.				
Oblig. *Hope & Comp.*	5 „	101 1/2		
Oblig. 1828/29	5 „	100 1/2		
„ 1840	4 „	74 3/16		
„ 6de Serie 1855	5 „	94 3/4		
„ te Londen . . .	4½ „	90 3/4		
„ te Londen 1859	3 „	59 1/8		
„ bij *H. & Co.* 1860	4½ „	89	89 1/4	89 1/4
Certifik. van Assig. . .	6 „	56 3/4		
Polen.				
Obligatiën	4 „	75 3/4	75 7/8	
Oostenrijk.				
Oblig. Metalliek	5 „	38 5/8	39 9/16	39 1/16
„ Metalliek	2½ „	21 1/2	21 5/8	
„ Rente Amst. . .	5 „	60 5/8	60 13/16	60 3/4
„ Nat. 1854	5 „	45 5/8	45 15/16	45 15/16
Bankaktiën		558	560	
Aandeelen 1854		169	169 1/2	

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.

Bijvoegsel bij No. 15 van de Utrechtsche Prov. en Stads-Courant.

Stedelijke Raad van Utrecht.

Zitting van Donderdag 10 *Januarij.*

Voorzitter Mr. *N. P. J. Kien.*

Tegenwoordig zijn 26 leden, afwezig met kennisgeving van verhindering, de HH. *v. Lier* en *Trip*, en voorts de heer *Metelerkamp.*

Is ingekomen:

eene missive van Gedep. Staten houdende goedkeuring der Tweede supl. kohieren van de hondenbelasting, dienst 1860, — voor kennisgeving.

een schrijven van den heer *de Muralt*, houdende kennisgeving der aanneming van de benoeming tot regent van de vereenigde gods- en gasthuizen, — alsvoren.

het proces-verbaal van de opname van stadskas, — ter sekretarie,

eene voordragt tot afwijzing van het verzoek van eenige vroegere huurders van Lepelenburg, om nadere schadeloosstelling, buiten de vergoeding tegen afbraak, — alsvoren:

Is nog ingekomen:

een rekest van *G. Lestrade*, houdende verzoek om schadevergoeding wegens het wegnemen van een uitlozingspijp, — alsvoren;

een rekest van *W. Julius*, houdende verzoek, dat de raad zijn rijkspensioen met eenige som verhooge, — alsvoren.

Wordt ter tafel gebragt eene voordragt tot het verleenen van een pensioen van *f* 300 aan de Wed. *Kosles*, direktrice van de Vischmarkt, — alsvoren.

Is ingekomen een schrijven van mr. *A. J. W. Farncombe Sanders*, houdende kennisgeving, dat hij voor de benoeming van lid der plaatsel. schoolkomm. bedankt, aangezien hij van oordeel is, dat volgens den geest der wet op het lager onderwijs, die betrekking moeijelijk met die van inspekteur van het lager onderwijs in één persoon vereenigd kan zijn.

Eene mededeeling uitsluitend voor leden van den raad, — ter sekretarie.

Wordt op voorstel van den Voorz. besloten hierin te berusten.

Wordt door den heer *Pabst* verslag uitgebragt namens de komm., belast met het onderzoek naar den toestand van eene woning wijk C. No. 456, welke komm. adviseert, die woning te verklaren schadelijk voor de gezondheid en voor bewoning ongeschikt, doch voor verbetering vatbaar, en den hoofdeigenaar tot het aanbrengen der noodige verbeteringen twee maanden tijd te laten, zullende die bij gebreke daarvan door de bewoners ontruimd moeten worden.

Wordt overeenkomstig dit rapport besloten.

Wordt alsnu op voorstel van den Voorz. gelegenheid gegeven tot de toelichting van het in de vorige verg. door de HH. *v. d. Heuvel*, *Bisdom* en *v. Schermbeek* gedaan voorstel tot verandering der bestrating van de Lijnmarkt.

De heer *v. d. Heuvel* zegt, dat sedert de Lijnmarkt op nieuw bestraat is geworden, er vele klagten daarover gekomen zijn, dat namelijk de paarden door de gladheid der steenen en helling der straat van de been raken. Over dat punt heeft reeds in eene der voorgaande vergaderingen met een enkel woord een der leden van dezen raad gesproken; geloofwaardige bewoners dier straat hebben hem verzekerd, dat zelfs in den zomer, vooral bij droog weder, het meermalen gebeurt, dat er verscheidene paarden vallen. Hij meent ook, dat men in eene straat, die op sommige punten zoo smal is, geene gelukkige keuze gedaan heeft, om langwerpige kantsteenen daar langs te leggen; dan is er nog een punt in die straat, hetwelk vooral veranderd diende te worden: men heeft namelijk over den Nieuwen Bak aan den kant van het rasterwerk van den zich daar bevindenden tuin, eene schuinsche afhelling of soort van goot gemaakt; wanneer nu bij toeval een rijtug voor den Nieuwen Bak staat en men met een rijtuig met twee paarden bespannen daar voorbij moet rijden, dan kan het niet anders of een der paarden komt op die schuinsche helling en raakt daardoor zeer ligt van de been.

De *Voorz.* zou, daar het voorstel is, de geheele bestrating op te nemen, in overweging geven, of B. en W. konden worden uitgenoodigd, aanvankelijk zooveel mogelijk in de bezwaren te voorzien, behoudens nadere beslissing door den raad, als dit niet voldeed. Spr. zegt, dat de kelders beletten, dat de bestrating zoo zij als men zou verlangen. Spr. gelooft, dat men met die uitnoodiging zou kunnen volstaan, als de voorstellers er genoegen in nemen.

De heer *de Graaf* wenscht met de behandeling der zaak voort te gaan, waarop besloten wordt het voorstel dadelijk in behandeling te nemen. Spr. zegt nu, dat hij reeds bij het leggen der bestrating, aan hen die er mede bezig waren eenige aanmerkingen heeft medegedeeld; daaraan is gedeeltelijk te gemoet gekomen aan het begin en aan het eind der straat, waar men toen een weinig verlaagd heeft. Dat belet echter niet, dat de Lijnmarkt een zeer gevaarlijke weg is gebleven. Spr. gelooft ook, dat het een van die straten is, welke slechts van één kant behoorde te worden ingereden. Wierd de zaak aan B. en W. opgedragen dan zou zij waarschijnlijk zeer goed geregeld worden, maar Spr. gelooft niet, dat de kluizen de oorzaak van het bezwaar zijn: doch dat de bewoners der westelijke zijde te veel geriefd heeft ten nadeele van die der oostzijde; — de straat is daardoor afhellend geworden naar ééne zijde, hetgeen met de gladde steenen een bezwaar is, voornamelijk voor de Bak, waar het zeer erg is. Volgens Spr.'s meening zou de afwateringgoot voor den tuin van den heer *Lammerse* in een overdekt kanaal moeten worden veranderd met een zinkgat tegen de stoep van den heer *Mensinga*, waardoor de straat aldaar merkelijk zou kunnen worden verhoogd en in het gebruik breeder zou zijn.

De heer *v. Dielen* gelooft, dat die kwestie te huis behoort bij B. en W. naar aanleiding van art. 179 der gemeente-wet litt. *h.* Spr. merkt daarbij aan, dat dit punt de aandacht van het dagel. bestuur reeds heeft getrokken en het advies der komm. van fabriekage is gevraagd, welke aanraadt er in te voorzien door een ander soort steenen op de aangewezen punten te leggen. Spr. voegt hier nog bij, dat in de geheele stad welligt geen straat zoo vele moeijelijkheden oplevert voor waterafleiding en rioolsijsteem in verband tot de bestrating, als de Lijnmarkt.

De heer *Jongeneel* zegt, dat de komm. van fabriekage de zaak onderzocht en bevonden heeft, dat de gepikeerde keijen ongeschikt zijn voor de Lijnmarkt waarom zij op het denkbeeld gekomen is, op die plaats ongepikeerde keijen te leggen. Spr. gelooft, dat als men geheel de zaak aan B. en W. opdraagt, zij wel in orde zal komen.

De heer *Pabst* vereenigt zich ten volle er mede, dat B. en W. overleggen wat gedaan dient te worden. Hij vraagt evenwel, in hoeverre het wenschelijk ware, te bepalen dat de Lijnmarkt slechts van ééne zijde wierd ingereden, alsmede of het niet wenschelijk ware, des noods met eenige opoffering er trottoirs te leggen.

De *Voorz.* antwoordt, dat de zaak der trottoirs hem in den laatsten tijd zeer heeft bezig gehouden, daar de ondervinding in andere plaatsen doet zien, dat zij voor voetgangers van groot gemak zijn. Het is daarom Spr.'s voornemen, om, zoodra de nieuwe architekt meer met den gang van zaken bekend zal zijn, deze zijne zienswijze te laten mededeelen, op welke straten het stelsel kan worden toegepast. Spr. gelooft, dat het zaak is, daaromtrent tot zeker stelsel te komen. Het inrijden der Lijnmarkt is eene zaak die later door den raad zal worden beslist, daar nog een rekest in deze aanhangig is. Spr. is anders niet zoo genegen, dergelijke aanvragen toe te staan, daar het toch hier ter stede niet zoo druk is, dat men den ingezetenen het ongerief zou moeten aandoen, om slechts van eene zijde die straat te doen inrijden.

De heer *Pabst* merkt aan, dat als twee rijtuigen elkaar in de Lijnmarkt passeren, zij tegen elkaar aanrijden, of een van beiden tegen deuren of vensters stoot.

Op voorstel van den Voorz. wordt alsnu zonder omvraag besloten de gemaakte bedenkingen aan B. en W. mede te deelen, met uitnodiging, er zoo veel mogelijk in te voorzien.

Wordt hierop besloten het in de vorige verg. door den heer *Pabst* gedaan en toegelicht voorstel in behandeling te nemen.

De heer *Pabst* zegt: men heeft mij toegevoegd, dat ik tegen regenten eene akte van beschuldiging had opgemaakt, het is gewis omdat ik nooit zulke akten opmaak, dat men in het gesprokene eene beschuldiging vindt. Ik heb gezegd, dat de vergadering van regenten niet voltallig was, alleen om te doen uitkomen, dat bij eene voltallige, de uitslag anders had kunnen zijn. Toen ik zeide, dat zoovele jongelieden van Utrechtsche familien hadden gesolliciteerd, had ik geene andere bedoeling, dan te bewijzen het belang dat men in die betrekking stelde. Tot de zaak zich keerende, zeide Spr., men heeft het regt tot benoeming door regenten gezocht in antecedenten en in de uitlegging van de gemeentewet en der verordeningen. Spr. beweert, dat de antecedenten niets afdoen, of wel in het nadeel van de benoeming door regenten zijn. Bij het reglement, vigerende in het laatst der voorgaande eeuw, was de *benoeming* bij regenten, maar de *goedkeuring* behoorde aan het sted. bestuur; dit beginsel vigeerde tot 1817, toen het organiek besluit van den koning kwam, waarbij het bestuur der stad de regeling der geheel nieuwe inrigting werd opgedragen, en toen hebben regenten de rentmeesters gekontinueerd op *uitdrukkelijken last* van het bestuur der stad Utrecht in 1818, met bepaling dat men zou delibereren wat te doen, ingeval van overlijden; na dien tijd hebben regenten benoemd. Volgens het beweren van den Spr., zonder regt, want er is niet door het bestuur der stad gedelibereerd. Het bestuur der stad heeft het aangezien, niet uitdrukkelijk goedgekeurd. Daarop is de gemeentewet ingevoerd, die bij art. 147 de benoeming der leden en beambten van bestuur aan den raad opdroeg, indien de benoeming niet bij anderen behoorde. Als uitvloeisel daarvan werd de verordening van 1853 gemaakt, die algemeen was voor alle Godshuizen en instellingen van liefdadigheid, en waarbij de benoeming der leden en *beambten* van de besturen der Godshuizen, krachtens art. 147 der gemeentewet, geschiedde uit eene voordragt door regenten op te maken. Die algemeene verordening is bij de speciale verordening voor de gods- en gasthuizen van 29 Julij 1858 alleen voor de leden van het bestuur veranderd, voor de beambten is de algemeene verordening van kracht gebleven. Dit gevoelen staat Spr. voor, en hij meent bovendien, dat de benoeming door den raad geenszins is tegen hetgeen het gezond verstand, zoo als men het noemt, strijdt, want bij het algemeene reglement voor de honderde waterschappen in de provincie Utrecht, is bepaald, dat de benoeming van den sekretaris en den penningmeester, *beambten van het bestuur*, zal geschieden door de Ingelanden en geenszins door de besturen, een bewijs dat de benoeming van dergelijke personen zeer goed door anderen dan de besturen kan geschieden. Spreker maakt echter de opmerking, dat bij het reglement voor het kollegie van den Lekdijk van dat beginsel is afgeweken. De grond, dat de benoeming bij regenten behoort, om hunne administrative verantwoordelijkheid kon evenmin gelden, want Spr. haalt een voorbeeld aan, dat andere en vroegere regenten niet hebben gedek een tekort dat bij een lang overleden rentmeester bij zijn overlijden werd gevonden.

De heer *de Muralt* zegt, de strekking van het voorstel te hebben ondersteund, daar het aan hem, bekend met de geschiedenis, de regten en verpligtingen van het kollegie der vereenigde gods- en gasthuizen, niet bekend was, dat het regt tot benoeming van de beambten van bestuur daaraan behoorde. Uit art. 147 der gemeente-wet vloeit voort dat als er geene bepaling bestaat, krachtens welke het kollegie de benoeming mag doen, die benoeming aan den gemeenteraad behoort. Op het verslag der komm. van rapporteurs op het ontwerp-gemeentewet: „in de wijze van benoeming bij fundatiebrief geregeld „behoorden geene plaatsel. verordeningen verandering „te brengen" heeft de regering bij hare memorie geantwoord: „dat de bepaling geen inbreuk maakt „op hetgeen bij stichtingsbrieven omtrent de benoe„ming mogt voorgeschreven zijn, toonen de woorden: „*zoo ver de benoeming niet aan anderen behoort.*" Behoort de benoeming van sekretaris-rentmeester volgens den stichtingsbrief aan het kollegie? Feitelijk heeft het kollegie na de eerste jaren van oprigting dat regt van benoeming uitgeoefend, maar met datzelfde regt waarmede het, van af 1817, of liever van af eenige jaren later, tot in 1830 of in 1856 zoo veel andere zaken heeft geregeld, in de eerste plaats de zamenstelling van zijn bestuur, waaraan de raad in 1856 een einde heeft gemaakt, toen het kollegie geweigerd had een nieuw benoemd lid in zijn midden op te nemen. Spr. vindt echter dat regt van benoeming niet toegekend, noch bij het besluit van 27 Maart 1817, noch bij de overige koninklijke besluiten, waarbij het eerstgenomen besluit werd bevestigd. Het besluit van 27 Maart 1817 *is* de stichtingsbrief van de instelling — de eenige konstitutive titel voor het bestuur — van de vereenigde gods- en gasthuizen. Op de aloude stichtingsbrieven der vroegere afzonderlijke instellingen kan men zich dienaangaande niet beroepen, omdat die niet alleen zijn opgeheven bij het kon. besl. van 1817, maar. wat de bevoegdheid en verpligtingen van het Bestuur betreft, reeds bij de instruktie voor regenten van 30 Maart 1798, waarbij de gestichten worden gerangschikt onder de openbare instellingen, zeer waren gewijzigd. Bij de instruktie door het toenmalig bestuur vastgesteld, was de magt der kollegien van regenten of broederschappen reeds zeer ingekrompen; daarin leest men: „Art. 5. Zij zullen „*op hunne verantwoordelijkheid* belast zijn met de „administratie der gelden en effekten tot hunne ge„stichten behoorende en daarvan jaarlijks doen be„hoorlijke rekening en verantwoording ten overstaan „van twee leden uit het gemeente-bestuur." „Art. 6. „Zij hebben de vrijheid van aan te stellen hunnen „rentmeester, uitmaander of bode onder approbatie „van het gemeente-bestuur." Uit stads notulen blijkt, dat die approbatie dan ook telkens werd verleend. Eene bepaling als die van art. 6 komt echter in het besluit van 1817 niet voor; daarin wordt in het geheel niet van een regt tot benoeming van rentmeester gesproken, en na 1817 kan men zich evenmin op de instruktie van 1798, als op de oude stichtingsbrieven beroepen. In 1817 is de hoofdregeling van de instelling der vereenigde gods- en gasthuizen geschied door den koning en de verdere regeling opgedragen — niet aan het te benoemen bestuur of kollegie van regenten — maar aan de stedelijke regering van Utrecht; en noch de koning, noch de stedelijke regering van Utrecht heeft de benoeming van den rentmeester, destijds of later, aan het kollegie van regenten opgedragen; de rentmeesters der ontbonden gestichten bleven door de stedelijke regering met de administratie belast: later hebben regenten zooals Spr. reeds heeft opgemerkt, in de opengevallen plaatsen voorzien en eenen algemeenen sekretaris benoemd, die als zoodanig ook voor weinig jaren belast werd met de administratie van het Fonds van St. Catharijne, dat van 1817 af,

nog steeds door denzelfden rentmeester was beheerd. Bij art. 68 van het reglement voor het bestuur der steden van 1824 was voorzien in de wijze van benoeming van leden tot het bestuur over de godshuizen en gestichten van liefdadigheid; het bepaalde niets omtrent de benoeming van de beambten; art. 61 werd op de instelling der vereenigde gods- en gasthuizen van 1830 tot in 1852 toegepast. Het reglement van 1824 was in 1851 door de gemeentewet vervangen, en art. 68 door art. 147 der gemeentewet, waarbij niet alleen de benoeming van de leden *maar ook die van de beambten* van het bestuur aan den raad werd opgedragen. Art. 147 ging dus verder dan art. 68 van het reglement van 1824, omdat het ook in het regt tot benoeming van beambten voorzag, in de gevallen waarin dit regt onzeker kon worden geacht of niet bij fundatiebrief of konstitutieven titel was geregeld. Spr. herinnert, dat toen op 22 Januarij 1852 weinig maanden na de zamenstelling van dezen raad, door B. en W. eene voordragt tot voorziening in eene vakature voor het kollegie der gods- en gasthuizen was gedaan, een der leden, tevens lid van dat kollegie, eene motie van orde deed, om, alvorens tot de benoeming over te gaan, ing. art. 147 der gemeentewet eene verordening vast te stellen tot regeling van de benoeming van de leden en beambten van het bestuur der godshuizen en andere instellingen van liefdadigheid; dat lid was dus even als de overige leden die de motie aannamen, overtuigd, dat de raad de leden en beambten moest benoemen; de verordening dien ten gevolge op 10 Maart 1853 vastgesteld, is nog van kracht; daarop werd wel bij de verordening van 29 Julij 1858 eene wijziging gemaakt, voor zooveel aangaat de benoeming van de leden van het bestuur van de vereenigde gods- en gasthuizen, maar niet van de beambten, waarvoor de verordening van 1853 steeds van toepassing blijft. Spr. acht het vrij duidelijk, dat onder de beambten een sekretaris-rentmeester wordt begrepen, vooral bij eene publieke instelling als deze, waar de sekretaris-rentmeester als zoodanig, als het ware in publieke betrekking optreedt; al de stukken van het kollegie uitgaande zijn van zijn contrasceign met dat van den presiderende voorzien; men zie voorts de belangrijke beschouwingen, sints 9 jaar in *de Gemeentestem* medegedeeld, over hetgeen men al of niet onder het woord beambten al heeft verstaan. Spr. is voor zich overtuigd, dat de benoeming van den sekretaris-rentmeester bij den raad behoort; hij geeft evenwel toe, dat verschil daarover kan zijn. Spr. vraagt echter: waarom is die benoeming met zoo veel haast geschied? Het schijnt hem toe, dat er een drijven heeft plaats gehad; *periculum in mora* was er niet, er bestond onzekerheid omtrent de bevoegdheid tot benoeming, men heeft de vraag in het kollegie zelfs gemoveerd, maar is die wel door allen onderzocht? Men wist, dat zij bij B. en W., naar aanleiding van een bij hen ingekomen verzoekschrift, een punt van overweging uitmaakte, men wist uit het verzoekschrift van een ander sollicitant bij het kollegie, dat hij ook een adres aan den raad had ingediend, dat dus hier de vraag ook aanhangig zou worden gemaakt! en inmiddels doet men eene benoeming tot zulk een belangrijk ambt, zes dagen voor dat een derde deel van de leden die de benoeming deden, moest aftreden! De voorzitter van het kollegie, de heer *de Jong*, is er in de vorige vergadering van dezen raad rond voor uitgekomen, dat hij, de bevoegdheid van het kollegie niet kwestieus achtende, het eenigzins door zijn invloed is geweest, dat de leden tot het doen eener benoeming hebben besloten. Spr. betreurt dit; hij had liever gezien dat regenten daarover alvorens b. v. met B. en W. in eenig overleg waren getreden, dan ware welligt deze diskussie voorkomen geweest en zou de benoemde niet zijn blootgesteld geweest aan de beslissing over een voorstel, waarbij hetzij de meerderheid hetzij de minderheid van den raad de wettigheid zijner benoeming betwijfelt. Alvorens te eindigen, ziet Spr. zich gedrongen nog de aandacht te vestigen op een stuk, waarop de heer *Pabst* reeds heeft gewezen, nl. op eene resolutie van Burgemeesteren van 10 Maart 1818, dus nog geen jaar na het koninklijk besluit van 1817, waaruit blijkt, dat destijds noch B. noch regenten in de meening verkeerden, dat het regt van benoeming tot rentmeesters aan regenten behoorde. Bij die resolutie toch worden regenten door Burgemeesteren geautoriseerd: „De rentmees-„ters der gasthuizen de administratie der fondsen „en gebouwen, welke niet verkocht of tot een ander „einde geemploijeerd werden, tevens met hunne vaste „traktementen te laten verblijven, en bij overlijden „van een of meer derzelve daaromtrent nader te de-„libereren" enz. Hoe konden Burgemeesteren die autorisatie geven en regenten die vragen, wanneer het regt tot benoeming van rentmeesters aan regenten behoorde?

De heer *v. Nooten* heeft, na onderzoek, de overtuiging verkregen, dat regenten hebben gehandeld overeenkomstig de hun bij het Kon. Besl. van 27 Maart 1817, in deze aan te merken als fundatiebrief, gegeven regten. Tot staving van zijn gevoelen wordt door Spr. hoofdzakelijk aangevoerd: Art. 147 der gem. W. heeft geene verandering gebragt in *de inrigting van het bestuur* der godshuizen en andere instellingen van weldadigheid; slechts *de wijze van benoeming* is overgelaten aan de plaatselijke verordeningen. Op de regten bij stichtingsbrief of andere wettelijke verordening verkregen is geenerlei inbreuk gemaakt; dit blijkt uit de geschiedenis van de vaststelling dezer bepaling zelve. Het eerste ontwerp eener gemeente wet, in 1849 ingediend, droeg in art. 106 de benoeming aan den raad op, voor zoo verre zij niet aan kerkelijke autoriteiten, of, volgens de fundatie-brieven, statuten of het kennelijke doel der oprigters, aan anderen toekwam; deze benoeming zou geschieden uit een dubbeltal door de besturen zelven voor te dragen, waarbij B. en W. een dubbeltal konden voegen. Na de indiening van dit ontwerp trad de toenmalige Minister af, en werd door den heer *Thorbecke* vervangen. Deze diende in 1851 een nieuw ontwerp in, waarin art. 147 gelijkluidend is aan art. 147 der in dat jaar ingevoerde gemeente-wet. In de mem. v. t. werd aangeteekend: „Het sted. regl. be-„paalde bij art. 68 *de wijze*, waarop de benoeming „der *hier bedoelde personen* moet geschieden; het „schijnt beter dit aan de pl. verord. over te laten." De ontwerper der wet had bij gevolg geene andere personen op het oog dan de *leden van het bestuur* bij art. 68 van het regerings-reglement vermeld; slechts *de wijze van benoeming* werd overgelaten aan plaatselijke verordeningen; het blijkt niet dat de steller van het ontwerp met het woord *beambten* er nevens te voegen eenige bepaalde bedoeling had, en dit woord schijnt bij gevolg synoniem te wezen met dat van *leden* van het bestuur, welligt in dien zin dat *beambten* geacht kunnen worden zoodanige bestuurders te zijn, die loon voor hunne verrigtingen genieten. De wetgever heeft met de meeste zorg willen waken, dat op verkregen regten van anderen geen inbreuk wierd gemaakt; dit blijkt uit het geopperd bezwaar der komm. van rapporteurs en het daarop gegeven antwoord der regering, zoowel als uit de behandeling van dit art. bij de openbare diskussiën. De heer *de Man* stelde voor achter de woorden „zoo verre de benoeming niet aan anderen behoort" te voegen „of „door den stichtings brief of bestaande wettige voorschriften is geregeld." De heer *de Man* had daarbij op het oog eene regeling bij kon. besluit, zooals in het jaar 1817 te Nijmegen had plaats gevonden. De Minister was van gevoelen, dat het doel des voorstellers werd bereikt door de woorden van het artikel zelve; in geval van twijfel stelde hij voor in plaats van „zooverre" enz. te lezen: „ten ware de benoeming door een het gemeente-be-„stuur verbindend voorschrift zij geregeld." Dit amendement, waartegen de heer *de Man* het zijne introk, werd verworpen. Door de woorden „voor zoo verre" enz. achtte men alzoo dat voldoende voor de regten van anderen werd gewaakt. De minister merkte nog op, dat de vraag of het kon. besl. van 1817 of eenig ander, wanneer ook genomen, voor den raad verbindend was, eene vraag is, die, in het geval zelf, zou moeten worden onderzocht en beslist. — Te regt had de minister den feitelijken toestand op het oog; want de regeling die te Nijmegen in 1817 bij kon. besluit plaats vond, was niet anders dan de goedkeuring eener regeling bereids door den raad dier stad zelve gemaakt: vgl. *Schets der lotgevallen van het weeshuis te Nijmegen*, ten vorigen jare uitgegeven te Arnhem pag. 142. Die regeling geschiedde door den raad, omdat Nijmegen, zooals men in het a. w. vindt, in eenen specialen toestand in dit opzigt verkeerde. In onze stad daarentegen heeft het kon. besl. van 1817 eene organieke, bepaalde en vaste regeling van het bestuur der instelling daargesteld; hoewel deze als zoodanig is opgerigt onder onmiddelijk toezigt der stedelijke regering, is toch bepaaldelijk voorgeschreven, op welke wijze het bestuur zal worden uitgeoefend en dat de benoeming der leden van het bestuur zal behooren aan den raad. Dit is niet voorgeschreven ten aanzien van de benoeming der beambten, die aan het bestuur ondergeschikt zijn; *die benoeming* is alzoo *niet opgedragen aan den raad*, maar aan het bestuur verbleven, noodzakelijk om het bestuur de vereischte kracht te geven. De heer *de Muralt* beroept zich op een extrakt uit de notulen van B. en W.; de daarbij vermelde beslissing heeft, naar Sprs. inzien, geene betrekking op den rentmeester der nieuwe instelling, maar geldt aangelegenheden betrekkelijk den vroegeren toestand, waaromtrent regenten zeer juist begrepen hebben niet eigener autoriteit te kunnen handelen. Het komt Spr. alzoo voor, dat het regt om den sekretaris-rentmeester aan te stellen, vóór de invoering der gemeente-wet aan het kollegie van regenten behoorde en nog daaraan behoort. Deze beschouwing acht hij in overeenstemming met de konstitutionele instellingen: de kamers der Staten-Generaal, de Prov. Staten benoemen zelven hunne griffiers, de Gemeenteraden benoemen hunnen sekretaris en ontvanger. Dit konstitutioneele beginsel mag niet minder voor die ligchamen gelden, welke eenige regeringsmagt uitoefenen. De heer *Pabst* heeft wel gewezen op het algemeene waterschaps-reglement dezer provincie, maar Spr. stelt daartegen over dat het kollegie van den Lekdijk-Bovend., dat, volgens het reglement der Staten, zijnen sekretaris en penningmeester aanstelt. De heer *Pabst* zegt: „het is een verouderd beginsel," maar Spr. vraagt of het wetgevend gezag dan aan het oude zich heeft gehecht, om het aan de Prov. Staten en gemeente-besturen het regt gaf hunnen griffier en sekretaris, aan de laatsten ook hunnen ontvanger te benoemen, zonder eenige hoogere goedkeuring voor te schrijven? Spr. acht het door hem voorgestane beginsel het konstitutionnele, meer dan het begrip, door een lid dezer verg. voorgestaan, dat slechts personen behoorende tot oude Utrechtsche familien bij de benoeming hadden mogen in aanmerking komen. Zoodanig begrip is niet overeenkomstig onze konstitutionnele beginselen, maar steunt op een bekrompen vooroordeel. Dit hadden de kiezers niet op het oog, als zij menigeen in ons midden eene plaats in deze verg. toevertrouwden.

De heer *de Jong* vangt aan met de handelingen van het kollegie van regenten te verdedigen tegen de aanmerkingen van de heeren *Pabst* en *de Muralt*, en zegt dat die van den eerstgenoemde het karakter missen van rondborstigheid en insinuatien bevatten tegen hem persoonlijk, waarvan men zich behoort te onthouden.

De *Voorz.* meent, dat ieder lid der verg. zijn gevoelen mag zeggen, zonder dat daarin nog eene insinuatie moet gezocht worden.

De heer *de Jong* zegt den voorzitter dank voor zijnen wenk, en zal tot de zaak zelve overgaan. — Hij zal niet herhalen, dat de vroegere broederschappen hier ter stede waren geheel onafhankelijke kollegien, welke zich zelven aanvulden en de benoeming hadden van hunnen rentmeester en verdere suppoosten. Ook laat hij den toestand tusschen 1798 en 1817 ter zijde. — Men is gewoon het koninklijk besluit van 27 Maart 1817 als den stichtingsbrief van de tegenwoordige instelling aan te merken. En te regt, ofschoon men de bevoegdheid der regering om zoodanig besluit te nemen in twijfel zou kunnen trekken, is het thans een onbetwist punt, dat de broederschappen zich aan hetzelve hebben onderworpen en dat hetzelve uitvoering heeft erlangd. Daarop kan men dus niet terugkomen. — Het komt er dus op aan na te gaan, welke bevoegdheden bij dat besluit zijn verleend, en welke strekking dat besluit had. Dat besluit strekte luidens de konsiderans, om al de hier ter stede aanwezige gasthuizen onder *een eenig algemeen bestuur* te brengen. Bij art. 1 werden de zeven aldaar opgenoemde gasthuizen dan ook onder *een en dezelfde administratie* gebragt. Bij art. 6 wordt *een kollegie van regenten* in het leven geroepen, te benoemen door het bestuur der stad Utrecht en staande onder oppertoezigt van burgemeesteren (thans burgemeester en wethouders) aan wien ook jaarlijks wegens het gasthuis of ziekenhuis ieder afzonderlijk rekening en verantwoording zal moeten worden gedaan. Bij art. 7 wordt *aan het kollegie van regenten* opgedragen, om zich met de kuratoren der hoogeschool te koncerteren, ten einde het ziekenhuis dienstbaar te maken aan het akademisch onderwijs. Ziedaar den hoofdinhoud van het besluit. Daarbij wordt dus een kollegie van regenten in het leven geroepen. Aan dit kollegie wordt *de administratie* over het op te rigten gasthuis en ziekenhuis opgedragen. Aan hetzelve is alzoo eene *algemeene lastgeving* verstrekt; het kollegie verkrijgt daaruit het regt van administratie; daarbij wordt dat kollegie een *zedelijk ligchaam* op openbaar gezag ingesteld, met alle regten en verpligtingen daaraan verbonden; dat mandaat gaat niet uit van den raad, maar is aan het kollegie door de hooge regering gegeven. Tegenover het regt van beheer staat echter de verpligting tot het doen van rekening, en daaruit vloeit voort de *verantwoordelijkheid* voor zijne handelingen. — Als het kollegie de belangen van de instellingen aan zijne zorgen toevertrouwd verwaarloost, zijn de leden volgens de beginselen van burg. regt daarvoor elk voor zijn aandeel aansprakelijk. — Alzoo regt van adm., maar daartegen verpligting tot het doen van rekening en verantwoordelijkheid. In dien zin moet het koninklijk besluit ten aanzien van het kollegie worden uitgelegd. Maar aan den raad is ook een mandaat opgedragen. — Hij benoemt het kollegie van regenten, hij bepaalt het getal der regenten. — Verdere regten heeft de raad niet. Aan burgemeesteren (thans burgemeester en wethouders) is het oppertoezigt opgedragen, en aan hen wordt jaarlijks rekening en verantwoording gedaan. — Ziedaar het mandaat aan hen verstrekt. Mij ziet dus, bij het besluit zijn de grenzen afgebakend van eens ieders regt en bevoegdheid. — Daaraan kan geene de minste verandering gebragt worden; voor ieder zijn de regten en verpligtingen omschreven. — En wat is daarvan gevolg? Als het kollegie het regt van adm. heeft waartegen zijne verantwoordelijkheid staat, vloeit voort daaruit als van zelf, dat hetzelve het regt niet kon worden betwist om diegenen te benoemen, die het kollegie in zijne administratie behulpzaam zijn. Dat is zoo duidelijk, dat een elk dit kan gevoelen. Volgens de *gevoelen* van het burg. regt, is de mandataris verantwoordelijk voor degenen, die hij tot het volvoeren van zijn last gebruikt. — Deze laatsten

(*Vervolg morgen.*)

Snelpersdruk van L. E. BOSCH EN ZOON.